

Milí žiaci. Keďže od 2.2.2021 učíme HUDOBNÚ NÁUKU online, nebudem v nasledujúcich týždňoch uverejňovať znenia úloh na tomto mieste. V prípade, že nemáte link na vyučovanie cez ZOOM, alebo máte nejakú otázku, kontaktujte ma cez smijakhudba@gmail.com

Aplikáciu ZOOM je potrebné si nainštalovať v počítači, alebo v mobile a prihlásiť sa cez link, ktorý vám poslal učiteľ hlavného predmetu v tom čase, keď máme teóriu: **3. roč. 2. č. A utorok od 14 25 do 15 10**

3. roč.. 2.č. B štvrtok od 15 30 do 16 15.

Zvládneme to. Majte sa pekne a do skorého videnia. Ondrej Šmiják

Dnes budeme pokračovať v hudbe 20. storočia tvorbou skladateľa Igora Stravinského. Urobte si o ňom stručné poznámky podľa textu z učebnice a vypočujte si ukážky.



IGOR STRAVINSKIJ (1882 – 1971)

Skladateľ ruského pôvodu, narodil sa v Oranienbaume na predmestí Petrohradu. Otec bol operný spevák. Začal študovať právo, po hudobných štúdiách u N. Rimského-Korsakova sa venoval výlučne hudbe. Od roku 1914 žil vo Švajčiarsku a Francúzku. V roku 1939 emigroval do USA (prednášal na Harvardskej univerzite) a potom sa usadil v Hollywoode. Zomrel 16. apríla 1971 v New Yorku.

Tvorba má niekoľko štýlových období a vplyvov. V prvom sa vyrovnáva s odkazom ruskej Mocnej hŕstky, impresionizmom, je pod vplyvom ruského folklóru a Ďagilevovho Ruského baletu (balety *Vták ohnivák*, *Petruška*, *Svätenie jari*, *Pulcinella*, *Apollon Musagète*), opery (*Orfeus*, *Príbeh o vojakovi*, *Slávik*, *Mavra*), opera – oratórium *Král Oidipus*. V období prvej svetovej vojny na neho vplýval džez, neskôr sa orientoval na neoklasicizmus (*Symfónia in C*, *Concertino pre klavír a orchester*). Vo svojom poslednom období sa vyrovnával s podnetmi siahajúcimi od 14. storočia až po dodekafóniu A. Schönberga (*Omša*), kantáty (*Canticum sacrum*, *Náreky proroka Jeremiáša*, *Pomník Gesualdovi da Venosa*).

Keď v roku 1913 v Paríži uviedli balet Igora Stravinského **Svätenie jari**, uvítali ho spoločenským škandálom, na aký si Paríž nepamätal. A niet divu, lebo to, čo si vtedy parížske obecnstvo vypočulo, bolo také nové, neznáme a neočakávané, že nemohlo ani inak reagovať. Vyjadrovacie prostriedky v *Svätení jari* boli iné, ako tie, na ktoré boli poslucháči zvyknutí. Tým, že skladateľ dal do popredia spomedzi hudobno-stavebných prvkov rytmus, narušil obvyklú hierarchiu závažnosti jednotlivých výrazových zložiek hudobného výrazu a zaužívanú štruktúru.

Dielo vzniklo na objednávku riaditeľa Ruského baletu v Paríži Sergeja Ďagileva. Obsahom baletu je prebudenie prírody po zimnom spánku a obrodienie ľudského života vďaka vybranej obeti – deve. Stravinskij nazval svoje dielo „obrazmi z pohanského Ruska“. Vo svojej *Kronike z môjho života* píše: „Raz som neočakávane zazrel obraz veľkého pohanského náboženského kultu: starí žrci sedia v polkruhu a pozorujú tanec smrti mladej dievčiny, ktorú obetovali bohu jari, aby si získali jeho náklonnosť. To bola téma *Svätenia jari*.“

Balet *Svätenie jari*:

<https://www.youtube.com/watch?v=YOZmlYgYzG4>

Introdukcia od 4. min. 38. sekundy – aký nástroj ju uvádza? _____

1. časť – *Vzývanie zeme* od 7 53

Význam baletu spočíva v celkom novom ponímaní rytmického prvku. Dovtedy bol rytmus celkom podriadený melódií a forme, tu sa však stal nadradeným činiteľom zatláčajúcim melódiu na druhotné miesto. Skladateľ používa zvláštne rytmické konštrukcie, ktoré sa označujú ako „rytmické bunky“. Majú charakter a úlohu samostatných motívov, zostavuje ich, rozvíja a pretvára do nových podôb.

Skladba je napísaná pre orchester nebývalých rozmerov (5 flaut, 4 hoboje, 5 klarinetov, 5 fagotov, 8 lesných rohov, veľkú zostavu bicích nástrojov a bohaté obsadenie sláčikových nástrojov).

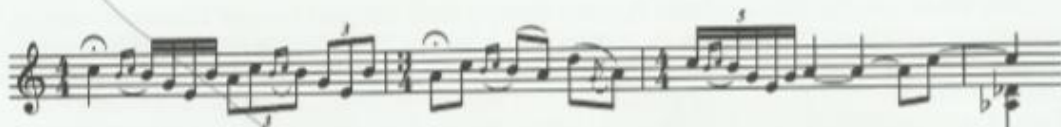
Vzrušujúcu pulzáciu dosahuje skladateľ pri zachovaní metra nepravidelnosťou rozloženia prízvuku. V niektorých úsekoch však strieda s každým taktom aj metrum. Vidíme to napríklad v záverečnom Posvätnom tanci, kde sa striedajú 9/8 – 5/8 – 3/8 – 2/4 – 7/4 – 3/4 – 3/8 – 2/4 – 7/8 takty.

Rytmická výbušnosť je však len jednou stránkou diela. Proti nej sú tu pokojné, rytmicky na pohľad jednotvárne úseky, napr. Jarňé chorovody. V Svätení jari sa ľudia stávajú súčasťou prírody.

Hudba baletu sa delí na dve časti:

1. Vzývanie zeme
2. Veľká obeť

Budete počúvať prvú časť baletu Svätenie jari – **Vzývanie zeme**. Začína *Introdukciou* na melódiu litovskej ľudovej piesne prednášanú fagotom v extrémne vysokej polohe nástroja.



Po *Introdukcii* nasledujú *Jarňé veštby*. Mládenci vystúpia so starou ženou. Tá pozná tajomstvá a učí ich rôzne mystériá. Mládenci zhromaždení okolo nej zvestujú tep jari opakovanými rytmickými údermi.



Nasledujúce časti majú názvy *Hra na únos* a *Hra na dve znepríatelené mestá*. K tomu podáva Stravinskij takéto vysvetlenie: „Prichádzajú dievčatá od rieky. Vytvorí kruh, ktorý sa spojí s kruhom mládenčov – Jarňé chorovody.“



Dej baletu pokračuje *Vystúpením mudrcov*, *Vzývaním zeme* a nakoniec *Tancom zeme*. Počujeme približovanie sa slávnostného sprievodu. Prichádza mudrc, najstarší kňaz. Žehná zem. To je znamenie na začiatok Tanca zeme.

Vypočujte si prvú časť baletnej scény Svätenie jari. Určite pōstrehnete, že hudobné obrazy v nej sú navzájom odlišné, no všade dominuje rytmus.

- ✳ Zaintonujte bez melodických ozdôb melódiu litovskej ľudovej piesne.
- ✳ Určte, ktorý hudobný obraz je najmelodickejší.

3. ročník 2. časti (7) **18. úloha** marec 2021

Zopakuj si intervaly – ich rozdelenie, ako tvoríme zväčšené, zmenšené...

Pomenuj intervaly v 2. a 3. riadku.

zv
c. 1, 4, 5, 8

zv
v. 2, 3, 6, 7

zv
m

zv
m

Intervaly

zv
m